

Могилко Ю. О.,

викладач кафедри мов і цивілізації Далекого Сходу
Київського національного лінгвістичного університету

ПЕРСОНАЖНА СИСТЕМА СУЧАСНОЇ КОРЕЙСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХХ СТОЛІТТЯ

Анотація. Статтю присвячено вивченню персонажної системи сучасної корейської дитячої літератури. У статті розглянуто основні дослідження і розробки у цій галузі. Було проведено досить мало емпіричних досліджень, присвячених дитячій корейській літературі.

Ключові слова: персонаж, дитяча література, головні герої, повість, розповідь.

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження зумовлена підвищенням інтересом до проблеми дитячої літератури. Особливе місце в літературі для дітей посідає гендерна нерівність не лише в корейській, а й у інших дитячих літературах.

Виклад основного матеріалу. Персонаж (лат. *persona* – особа) – це постать людини, зображена письменником у художньому творі, загальна назва будь-якої дійової особи кожного літературного жанру. Олюднені, оживлені образи речей, явищ природи, особин тваринного світу в казках, байках, притчах та деяких інших жанрах також називають персонажами. Деякі літературознавці ототожнюють персонажа з героєм, уживають ці слова як синоніми, тому говорять про «літературних героїв», допускаючи логічну суперечність, коли класифікують героїв на «позитивних» і «негативних», адже смислове наповнення поняття «герой» включає такі моральні чесноти, як відвага, хоробрість, самовідданість, концентрація типових для свого часу якостей, виокремлення з-поміж мас [1, с. 533].

Герой літературного твору – це дійова особа, образ, широко і всебічно зображений, наділений яскравим характером, окреслений взаєминами з довкіллям, зв'язками із соціальним, національним, історичним контекстом. Розрізняють головних та другорядних, епізодичних героїв літературного твору. Серед героїв літературних творів літературна критика ще розрізняє позитивних, які є зразком для читацької аудиторії, та негативних, які утілюють аморальність, антилюдські риси, однак цей поділ є досить умовним [1, с. 156].

Ліричний герой – це друге «Я» поета; образ тієї людини, думки, почуття й переживання якої розкриває поет у ліричному творі. Проте ліричний герой не ототожнюється з поетом, його душевним станом, він живе своїм життям [1, с. 394].

Герої твору (персонажі) – це ті, хто зображені у художньому творі. Здебільшого це люди, але в байках можуть бути тварини, рослини, навіть цілком несподівані предмети, що діють як живі істоти.

Головний герой – це дійова особа, тварина чи образ, що перебуває у центрі уваги письменника, з ним тісно пов'язані основні події твору, перебіг сюжету. Ці персонажі творів повинні мати повний розвиток, щоб читач зміг побачити не лише їхні сильні, а й слабкі риси.

Як правило, герої другого плану менш розвинуті, ніж головні персонажі. Другорядні герої – це ті персонажі, які відіграють у творі допоміжну роль. Вони сприяють якомога глибшому висвітленню характеру, вчинків головного героя, саме у відносинах з ними яскравіше окреслюються основні проблеми, центральний конфлікт.

Професор соціології Дженіс Маккейб з Університету штату Флорида зазначає, що чоловіки відіграють у дитячій літературі більш важливу роль, ніж жінки. Професор проаналізував 6 000 дитячих книг, виданих протягом 1900–2000 років щодо фактору гендерної нерівності. У результаті виявилось, що 57% головних героїв книг – чоловіки і лише 23% – жінки. Лише у 7,5% казок з'являються тварини жіночої статі.

Дитячі книжки, як правило, яскраво ілюстровані. На малюнках, розміщених у дитячих виданнях, герої зображені з певними предметами.

Найчастіше вони такі:

– осіб чоловічої статі змальовано з технікою, транспортними засобами, комп'ютерами, книжками, короною, треном, зброєю;

– осіб жіночої статі оточують ляльки, м'які іграшки, квіти, їжа, посуд, вбрання, гребінець та прикраси, віяло.

Теми, які «прив'язані» до осіб чоловічої статі, такі: знання, професіоналізм, успіх, керування засобами, влада, сила, дослідження, пошук, спорт.

Осіб жіночої статі об'єднано такими темами: обслуговування, догляд, хатня робота, чари, пошук гарного нареченого.

Зображення дівчаток деінтелектуалізовані, підкреслено емоційні, вони майже завжди з відкритим ротом. Загалом же простежуються такі закономірності у змісті та значенні:

– якщо приготування їжі є обов'язком, то зображується винятково дівчинка, якщо зображення символізує професійну творчу самореалізацію кухаря – переважно хлопчик або чоловік;

– якщо акцентовано на медичних маніпуляціях – зображено дівчинку або жінку, якщо підкреслюється професіоналізм і престижність професії – хлопчик або чоловік;

– якщо діяльність пов'язана з лідерством та покликанням вести за собою – зображено осіб чоловічої статі незалежно від віку та професії;

– представники творчих професій, якщо акцент робиться на успіху та майстерності, чоловічої статі, якщо на привабливості зовнішності, то зображується дівчинка.

Головними героями дитячих творів стають божества, рослини, предмети, тварини, які наділяються певними людськи-

¹ Казка – це жанр народної творчості, епічний сюжетний художній твір усного походження. В основі казки лежить захоплива розповідь про вигадані події і явища, які сприймаються і переживаються як реальні. За змістом казки поділяються на кілька різновидів. Казки про тварин генетично найдавніші, пов'язані з тотемічними уявленнями. Фантастичні казки початково також мали магичне призначення, яке з часом втрачилось; у них органічно поєднуються міфічне, фантастичне і героїчне начала. У побутових казках переважають мотиви повсякденного життя. Часто у цих казках трапляються персонафіковані образи – Доля, Щастя, Горе, Правда, Кривда.

Літературна казка – це жанр, що спирається на основні закони фольклорної казки; художній твір, у якому використано народний казковий сюжет, образи, органічно поєднані елементи дійсності та художньої вигадки, домислу.

ми рисами та почуттями. Наприклад, у літературних казках, як і в народних¹, персонажами є предмети, рослини, тварини, явища природи і поняття, вони здебільшого олюднені, використовуються порівняння, метафори. Авторська казка за змістом, проблемами і героями більш сучасна. У Кореї авторська казка з'явилась на початку 1920-х років, її представниками стали Чжин Чжансон «Жива вода», Ма Хесон «Мамин подарунок» та ін.

У корейських дитячих творах серед персонажів можемо зустріти як диких, так і свійських тварин. Наприклад, дикі звірі: лисиця, ведмідь, тигр, заєць, козуля; свійські тварини – собака, баран, гусак та ін. Образ лисиці в корейських творах пов'язаний з уявленням людей про хитрість, її вбачають як хитру, підступну, іноді не дуже мудру тварину. Ведмідь у корейських творах (як для дорослих, так і для дітей) вважається тотемічною твариною. Саме з ведмедем корейці пов'язують історію народження свого першого короля. Ведмідь є мудрим і розважливим героєм. Найулюбленишим образом у корейських творах є тигр. Він уособлює силу, іноді жорстокість. Образам зайця та козулі характерні риси страху і беззахисності.

Свійські тварини часто постають охоронцями своїх господарів: собака проганяє вовка від овець або ловить лисиць, які крадуть курей або гусей; баран обдурує вовка і карає його. Іноді персонажами є вів або корова. У цьому образі корейці вбачають силу, розум, доброту і мудрість, вірність, любов до праці. В образі собаки поєднуються і позитивні, і негативні риси. Серед птахів найпоширенішим образом є півень. Для корейців він асоціюється з поняттям про час. В образі гусака корейці вбачають самотність, страждання, нерозділене кохання. Виникнення цього образу пояснюється тим, що у цей час досить помітними стали класові розбіжності. І часто траплялося так, що дівчата чи юнаки закохувались у тих, хто істотно відрізнявся від них за своїм соціальним статусом. Часто з цим образом поєднували і думку про подружню вірність.

Оповідання ХХ століття відображають реалії складного життя корейського народу за часів японської окупації. Авторі піднімають питання людини у капіталістичному суспільстві. Письменники намагаються сказати, що за умов неможливості нормального існування в колоніальному суспільстві навіть порядні та добрі люди стають безсердечними. Авторі змальовують процеси руйнування тогочасних норм моралі та соціальних принципів. Зображується кохання, вище за міжкласові відносини у суспільстві.

З появою мультфільмів талановиті художники звернули увагу на можливість створювати ілюстровані історії, основані на загальновідомих корейських сюжетах. У 1908 році вийшла перша ілюстрована історія, яка була намальована Ю Кіл Джунсом «Для працівників нічного класу» (надрукована в газеті «Кьонсан»). Перша корейська дитяча мальована книга, «Кролик і мавпа», основана на однойменній історії Ма Хе Сонга, вийшла друком у 1946 році, її автор – Кім Йон Хван. Книга «Кролик і мавпа» була опублікована через рік після того, як Корея здобула незалежність від японського колоніального панування. Мета, яку переслідував Кім, була досить очевидною і логічною. Він прагнув кращого майбутнього для дітей, щоб вони певною мірою відновили оптимістичний погляд на майбутнє суспільства.

У 1980 році було опубліковано більше десятка мальованих журналів і книг, зокрема «Острів скарбів», «IQ Jump», «Sonyun

Champ». Вони набули широкої популярності в Кореї, а персонажі цих книжок – Дулі, Малий динозавр, Хані і Янг Шим – стали улюбленцями поколінь. В останні роки попит на дитячі мальовані книжки зріс через їхню популярність серед дітей та їхніх батьків. Це пов'язано з навчальним змістом книжкових серій: «Чому?», «Вживання», «Шукачі скарбів» та ін. Такі серії, як правило, нараховують понад 30 книг. Темі диференціюються за різними дисциплінами виховного значення, серед них наука, культура, суспільство, іноземні мови.

Висновки. Сучасна корейська дитяча література перебуває на піку розвитку. Авторі дитячих книг створюють усе більше нових і несподіваних персонажів. Ці персонажі покликані заохочувати дітей до пізнання навколишнього світу. Завдяки великому розмаїттю книг і форм їх викладу деякі з них стали обов'язковими для вивчення у шкільній програмі, а їхні головні герої – свого роду символами.

У дитячих творах приділяється увага внутрішньому світові людини з його поривами пристрасті й апатії, прагматичними поглядами на життя і вірою в мрію, тілесними бажаннями і чистим коханням.

Література:

1. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 752 с.
2. Волков И.Ф. Теория литературы / И.Ф. Волков. – М. : Просвещение, 1995. – 256 с.
3. Теория литературы : [учеб. пособ. для филолог. спец. ун-тов и пед. ин-тов] / Н.А. Гуляев. – М. : Высшая школа, 1977. – 278 с.
4. Хализев В.Е. Теория литературы / В.Е. Хализев. – М. : Высшая школа, 1999. – 110 с.
5. Поспелов Г.Н. Теория литературы / Г.Н. Поспелов. – М. : Высшая школа, 1978. – 351 с.
6. Han Yoon-sop. A Child Who Delivers a Letter / Han Yoon-sop ; illustrator: Baik Dae-seoung. – Prunsoop Publishing Co., Ltd., 2011. – 170 p.
7. Han Taehee. A Special Gift from Mommy / Han Taehee. – Woongjin Think Big Co., Ltd., 2009. – 32 p.
8. Lee Hyun-young. A Twisted Hair Band / Lee Hyun-young. – Sakyjeul Publishing, Ltd., 2008. – 32 p.
9. Ahn Sung-hoon. An Upside-down World / Ahn Sung-hoon ; illustrator: Heo Goo. – Woongjin ThinkBig Co., Ltd., 2013. – 119 p.
10. Ko Jae-hyun. Bang-Gu Detectives Chasing a Ghost / Ko Jae-hyun ; illustrator: Cho Kyong-gyu. – Changbi Publishers, Inc., 2013. – 236 p.
11. Ko Jae-hyun. Bang-Gu Detectives Chasing a Monster / Ko Jae-hyun ; illustrator: Cho Kyong-gyu. – Changbi Publishers, Inc., 2013. – 204 p.
12. Kim Jin-kyung. Cat School, a multi-volume series/ Kim Jin-kyung ; illustrator: Kim Jae-hong. – Munhakdongne Publishing Corp. – 58 p.
13. Kwon Ojoon. Children in Dumbeong Town / Kwon Ojoon ; illustrator: Baek Nam-ho Bori. – Publishing Co, Ltd., 2011. – 91 p.
14. Back Heena. Cloud Bread / Back Heena. – Hansol Education, 2008. – 32 p.
15. Moon Young-mi. Come Play in My Yard / Moon Young-mi ; illustrator: Cho Mija. – Urikyoyuk Co, Ltd., 2007. – 54 p.
16. Kim Cecil. Crybaby, a Baby Cloud / Kim Cecil ; illustrator: Noh Seokmee. – Sakyjeul Publishing, Ltd., 2009. – 36 p.
17. Jung Eunsuk. Detective Kim Yeong-seo with the Braided Hair / Jung Eunsuk ; illustrator: Lee Young-rim. – Danielstone Co, Ltd., 2013. – 180 p.
18. Jung Eunsuk. Detective Seol Hong-ju, Find the Voice in the Darkness / Jung Eunsuk. – Prooni Books, Inc., 2011. – 165 p.
19. Kim Ok. Encyclopedia of Adolescence/ Kim Ok ; illustrator: Naomi Yang. – Little Mountain Publishing Co, 2007. – 195 p.
20. 소중한 우리 것 재미난 우리 얘기. 관혼상제, 재미있는 옛날 풍습/ 우리누리, 1997. – 283 p.

Могилко Ю. А. Персонажная система современной корейской детской литературы XX века

Аннотация. Статья посвящена изучению персонажной системы современной корейской детской литературы. В статье рассматриваются основные исследования и разработки в этой сфере. На сегодняшний день было проведено очень мало эмпирических исследований, посвященных корейской детской литературе.

Ключевые слова: персонаж, детская литература, главные герои, повесть, рассказ.

Mogylko Y. Character system of modern Korean children's literature of the 20th century

Summary. The article deals with the character of modern Korean children's literature. It represents basic information about scientific researches and developments in this area. Very little empirical research has been carried out to determine Korean children's literature.

Key words: character, children's literature, main characters, story, tale.